

RYMÄTTYLÄ

Rymättylän kirkon porttihuoneen arkeologiset ja
rakennusarkeologiset tutkimukset

21.8. – 24.9.2003

HuK Janne Hymylä
FT Kari Uotila

Muuritutkimus Ky 2003

Arkisto- ja rekisteritiedot

Kohde:	Rymättylän kirkon porttihuone ja sen edusta
Kuntano:	705
Tutkimus:	Arkeologinen ja rakennusarkeologinen tutkimus
Ajoitus:	Porttihuone keskiajan lopulta
Peruskartta:	1043 05
Tutkimuslaitos:	Muuritutkimus Ky
Kaivausjohtaja:	FT Kari Uotila
Kenttätyöaika:	21.8. – 24.9.2003
Tutkittu alue:	Kaivausalue n. 13,2 m ²
Tutkimuksen kustantaja:	Pyhä Jaakob –projekti / Rymättylän srk
Löydöt:	KM 2003104: 1-30
Löytöjen säilytyspaikka:	KM
Mustavalkonegatiivit:	125323: 1-34
Aiemmat tutkimukset:	
Kirjallisuus:	Hiekkanen 1994. <i>The Stone Churches of the Medieval Diocese of Turku</i> . Helsinki. Kurri 2001. <i>Rymättylän kulttuurimaisema ja vanha rakennuskanta</i> . Saarijärvi. Lagerqvist & Nathorst-Böös 1981. <i>Mynt, sedlar och medaljer</i> . Borås. Lilius, Nikula & Riska 1972. <i>Suomen kirkot</i> . Helsinki. Matinolli 1982. <i>Rymättylän historia I</i> . Turku.

Kaivauskertomuksen sivumäärä: 12

- Liitteet:
1. Ote peruskartasta
 2. Kerros- ja rakenneluettelo
 3. Mustavalkonegatiivit
 4. Löytöluettelo
 5. Karttaluettelo

Alkuperäisen kaivauskertomuksen säilytyspaikka:

Museoviraston rakennushistorian osaston arkisto (MV / RHO), Helsinki

SISÄLLYS

1. Johdanto	6
2. Rymättylän ja Rymättylän kirkon historiasta	6
3. Kenttätyöt	7
3.1. Tutkimusmenetelmät	7
3.2. Kerros- ja rakennehavainnot	8
3.2.1. Kaivausalue	8
3.2.2. Porttihuone	9
3.3. Esineistöä	9
4. Rakennusarkeologiset tutkimukset	10
5. Yhteenveto tutkimuksista	11

Liite 1	Ote peruskartasta
Liite 2	Kerros- ja rakenneluettelo
Liite 3	Mustavalkonegatiivit
Liite 4	Löytöluettelo
Liite 5	Karttaluettelo

Tiivistelmä

Rymättylän kirkon porttihuoneen arkeologiset tutkimukset

Rymättylän kirkon keskiaikaista porttihuonetta ja sen edustaa tutkittiin yhteensä noin kahden viikon ajan elo-syyskuussa 2003. Porttihuoneen umpeenmuurattu pohjoinen oviaukko aukaistiin uudelleen läpikulkua varten. Samalla oviaukon rakenteet tutkittiin ja dokumentoitiin. Porttihuoneen pohjoispuolinen edusta tutkittiin myös samalla. Tutkitun alueen pinta-ala oli noin 13,2 m². Lisäksi porttihuoneen laakakivistä tehty uusi lattia purettiin. Sen alta paljastui vanhempi kivilattia, joka jätettiin paikalleen sen mahdollisen alkuperäisyyden takia.

1. Johdanto

Elokuussa 2003 aloitettiin Rymättylän kirkon keskiaikaisen porttihuoneen arkeologiset tutkimukset. Tarkoituksena oli aukaista ja tutkia vuonna 1832 umpeenmuurattu porttihuoneen pohjoinen oviaukko läpikulkua varten. Hanke liittyi suunnitellun pyhiinvaelluksen järjestämiseen Rymättylän kautta, sillä onhan Rymättylän kirkko pyhitetty P. Jaakobille, pyhiinvaeltajien suojeluspyhimykselle. Kenttätöiden tavoitteena oli myös purkaa porttihuoneen uusi laakakivistä tehty lattia ja laskea lattian korkoa oviaukon vaatimalle tasolle. Tutkimusten tavoitteena oli myös kaivaa porttihuoneen pohjoispuolinen edusta rakennusarkeologisten tutkimusten sekä mahdollisen salaojituksen takia.

Kenttätöitä tehtiin yhteensä noin kahden viikon ajan. Aluksi porttihuoneen edustalle kaivettiin 1x1.60 metrin suuruinen alue, jonka tarkoituksena oli mahdollistaa porttihuoneen maanpinnan alaisten rakenteiden sekä maakerrosten tutkiminen ja dokumentointi. Seuraava vaihe oli laakakivilattian purkaminen. Sen alta löytyikin mahdollisesti alkuperäinen kivilattia, joka paljastettiin, mutta sitä ei purettu. Kolmannessa vaiheessa aloitettiin kaivausalueen loppuosan kaivaminen sekä oviaukon purkaminen. Yhteensä tutkitun alueen pinta-ala oli noin 13,2 m² ja poistetun maamassan tilavuus noin 7 m³.

Arkeologisten tutkimusten rahoitus tuli Rymättylän seurakunnan kautta Pyhä Jaakob –projektilta. Kenttätutkimuksista vastasi FT Kari Uotila, HuK Janne Hymylä ja FM Markus Kivistö Muuritutkimus Ky:stä.

2. Rymättylän ja Rymättylän kirkon historiasta

Varhaisin asutus Rymättylässä on ollut kivikautista. Myös pronssi- ja rautakautisen asutuksen olemassaoloon on viitteitä, vaikka varsinaisia asuinpaikkoja tältä ajalta ei olekaan löytynyt. Asiakirjoissa Rymättylän ruotsinkielinen nimi *Rimitto* esiintyy ensimmäistä kertaa vuonna 1335. Rymättylän kylien on kuitenkin arveltu olleen asutettuja jo 1200-luvulla.

Rymättylän keskiaikainen kivikirkko on pyhitetty P. Jaakobille, jota on totuttu pitämään pyhiinvaeltajien suojeluspyhimyksenä. Kirkon rakentaminen ajoittuu myöhäiskeskiajalle. Pohjakaavaltaan se on suorakaiteen muotoinen yksilaivainen pitkäkirkko. Kirkko koostuu sakaristosta, varsinaisesta runkokuoneesta, joka on pituudeltaan noin 30 m ja leveydeltään noin 15m, sekä asehuoneesta ja siihen liittyvästä niin sanotusta Kauppilan hautakammioista. Kirkon muurien paksuus vaihtelee kahden metrin molemmin puolin. Uusimpien tutkimusten mukaan Rymättylän kirkko on rakennettu kerralla valmiiksi keskiajan lopulla. Kirkko kuuluu Markus Hiekkasen luokittelun mukaan luokan B kirkkoihin.

Vuoden 2003 tutkimusten keskiössä oli porttihuone ja sen edusta kirkon luoteispuolella. Porttihuone lienee rakennettu aivan keskiajan lopussa. Se on harmaakivistä muurattu neliömäinen rakennus, jonka kummassakin päässä on ollut oviaukko. Uloimmat kattotuolit on muurattu kiinni päätykolmioon. Katto on jyrkkä, paanutettu satulakatto. Ovien kehykset ja porttihuoneen tynnyriholvi ovat tiilestä muurattuja. Holvi on tehty juoksutiililimityksellä. Pohjoinen oviaukko muurattiin umpeen vuonna 1832, mikä mahdollisti huoneen käyttämisen varastointiin. Se onkin toiminut noin sadan viime vuoden ajan ruumishuoneena.

3. Kenttätyöt

3.1. Tutkimusmenetelmät

Tutkimusalueella oli käytössä oma sisäinen koordinaatisto. Korkeusjärjestelmä oli kuitenkin absoluuttinen, Rymättylän kunnan korkeusjärjestelmän mukainen. Käytetty korkeuskiintopiste, joka on myös merkitty yleiskarttaan, oli 19,223 m mpy.

Paljastuneiden rakenteiden lisäksi dokumentoitiin myös kaivausalueen profiilit. Dokumentoinnissa käytettiin valokuvauksen lisäksi takymetriä. Käsini ei piirretty mitään. Mittausdokumentointi tapahtui 3d Win maastonmittausohjelmalla ja karttojen puhtaaksi piirtäminen AutoCad 2002 – ohjelmalla.

Tutkitun alueen pinta-ala oli noin 13,2 m². Kaivaminen tapahtui lapioilla ja lastoilla. Osa maaineksesta myös seulottiin 8 mm:n kuivaseulalla. Löydöt otettiin talteen kerroksen tarkkuudella kaivausalueen pienuudesta sekä löytöjen luonteesta johtuen. Valtaosa löydöistä oli rautanauvoja,

niiden katkelmia tai lasin paloja. Modernit löydöt olivat yleisiä varsinkin porttihuoneen laakakivilattian alapuolisesta täyttökerroksesta sekä kaivausalueen pintaosista.

3.2. Kerros- ja rakennehavainnot

3.2.1. Kaivausalue

Kaivausalueen pintakerros (K1001) oli humusmaista, irtonaista hiekkamaata, joka poistettiin lapiolla. Myös uudemman kiviaidan, johon kaivausalue itäsuunnassa rajoittui, vieressä maa oli irtonaista. Kerros (K1002) olikin selvästi aidan rakentamisen aikainen täyttökerros. Pintakerroksen alta alkoi paksu hiekkamainen kerros (K1003), jossa oli runsaasti pienehköjä kiviä, laastia ja tiilimurskaa. Tämän alta alkoi hyvin samankaltainen kerros (K1004), joka oli tosin hieman tummempi ja koostumukseltaan kovempi. Molemmat kerrokset näyttivät maa-ainekseltaan sekoittuneilta, mutta löytöaineiston perusteella kerrokset eivät ole sekoittuneet modernien kerrosten kanssa. Paikoin näiden kerrosten (K1003 ja K1004) välistä rajaa oli mahdoton nähdä, varsinkin kaivausalueen länsireunoissa, jossa kannot ja juuret olivat möyhentäneet maata.

Kaivausalueen kaakkoispuolella oli kaksi ohutta kerrosta (K1005 ja K1006), joita ei näkynyt profiileissa. Edellinen oli vaaleaa hiekkaa, jälkimmäinen hienohkoa soraa. Kerrokset olivat K1004:n alla pieninä laikkuina.

Kerroksen K1004 alta alkoi ruskea hiekka- / sorakerros (K1007), joka jatkui lähes koko kaivausalueella. Kerros oli noin 5-10 cm paksu ja vaikutti tasoitekerrokselta. Tämän kerroksen alta alkoi ohut, tumma, multamainen tiivis kerros (K1008). Kerros oli tosin ohut, paksuimmillaankin vain noin 5 cm vahvuinen. Tästä kerroksesta ei löytynyt yhtään esinelöytöä. Tumman kerroksen alla oli harmaa hiekka- / sorakerros (K1009), joka oli myös melko ohut. Sekä K1008 että K1009 jatkuivat koko kaivausalueella.

Luontaiselta vaikuttaneen vaalean hiekkakerroksen (K1018 ja K1026) päällä oli monin paikoin punertava hiekka- / sorakerros (K1011). Erikoinen piirre tässä vaaleassa hiekkakerroksessa oli, että sen sisässä oli ikään kuin linssinä tumma sorakerros (K1028). Koko kaivannon pohjimmaisena kerroksena oli luontainen silttisavikerros.

Kaivausalueen luoteiskulmassa törmättiin tien päällystämisesä käytettyyn öljysorakerrokseen (K1024) sekä sen alapuoliseen täyttösorakerrokseen (K1031). Molemmat kerrokset rajoittuivat vain pienelle alueelle.

Rakenteita tutkimusalueelta löytyi vain vähän. Kaivausalueelta löytyi kolme kivirakennetta (R1010, R1012 ja R1020) (Kartat 8 ja 9), jotka saattavat olla jäänteitä porttihuoneen edustalla mahdollisesti olleesta kiveyksestä tai vastaavasta. Lisäksi joitain kiviä dokumentoitiin myös profiileista.

Kivirakenteiden lisäksi alueelta löytyi myös yksi selvä kuoppa (Ku 1023) (Kartta 10), joka koostui tummasta hiekasta, kivistä ja tiilen paloista. Kuoppa oli kaivettu pääasiassa hiekkakerrokseen K1018.

3.2.2. Porttihuone

Porttihuoneen sisältä löytyi, laakakivilattian alta, vanha kivilattia (R1014) (Kartta 7). Se on luultavasti alkuperäinen lattia, ainakin tietyiltä osin, sillä osa sen kivistä menee seinien ja ovipieliin muurattujen osien alle. Kivilattiassa on muiden kivien joukossa muutamia mahdollisia kalkkikiviä tai kalkkivilaattoja, joita ei kuitenkaan tutkimuksissa poistettu. Lattian R1014 väleissä ja osittain myös alla oli kova hiekkakerros (K1021), jonka alta paljastui kaivettaessa irtonaisempi hiekkakerros (K1022). Kivilattian päällä oli tasoite- ja täyttökerroksena irtonainen hiekkakerros (K1013), jonka päälle uusi laakakivilattia oli rakennettu.

3.3. Esineistöstä

Kaivausten merkittävin löytö oli eittämättä yksipuolinen keskiaikainen raha, brakteaatti (KM 2003104: 1). Siinä on kuvattu kruunupäisen hallitsijan kasvokuva. Tämän tyyppisiä brakteatteja löytiin 1300-luvulta lähtien aina 1500-luvulle asti. Raha löytyi tumman hiekkamaisen kerroksen (K1004) alaosista läheltä porttihuoneen oviaukkoa.

Liitupiippujen paloja löydettiin kolme. Ne kaikki löytyivät hiekkamaisesta kerroksesta K1003. Palat olivat pieniä varren palasia ilman leimoja taikka koristeita. Lisäksi löydettiin yksi mahdollinen pala punasavisesta liitupiipusta, mutta pala oli niin pieni, että sen tunnistaminen on vaikeaa.

Muut löydöt olivat pääasiassa rautanauvoja sekä lasin palasia. Varsinkin lasin palaset olivat enimmäkseen moderneja ja ne poistettiin. Samoin poistettiin myös modernit rautanaulat. Naulalöydöistä osa oli takonauvoja ja myös muutama hevosenkengän naula löydettiin.

Löydöt sijoituivat lähinnä ylimpiin kerroksiin sekä porttihuoneen laakakivilattian alla olleeseen tasoite- / täyttökerrokseen (K1013). Kerroksen K1013 löydöt olivat pääasiassa moderneja ja ne poistettiin. Kaivausalueen ylimmistä kerroksista tulleet löydöt sijoituivat pääasiassa kahteen, maa-ainekseltaan sekoittuneelta vaikuttaneeseen hiekkakerrokseen (K1003 ja K1004). Löydöt sitä vastoin eivät olleet sekoittuneet modernien löytöjen kanssa. Naulat olivat takonauvoja tai hevosenkengän nauvoja, lasilöydöt olivat vanhoja ja kaiken kruunasi jo edellä mainittu brakteaatti. Lisäksi liitupiiput vahvistavat tulkintaa kerrosten modernista sekoittumattomuudesta. Pintakerrosten alapuolisista kerroksista ei löytynyt lainkaan moderneja löytöjä.

Kerroksen K1004 alapuolisista kerroksista tuli hyvin vähän löytöjä. Varsinkin niiden puuttuminen yleensä kulttuurikerrokseksi kutsutusta tummasta, multamaisesta kerroksesta (K1008) on hieman erikoista.

4. Rakennusarkeologiset havainnot

Porttihuoneen pohjoisessa oviaukossa on ollut molemmissa ovipielissä periaatteessa puolen tiilen profilointi, joka kuitenkin sisäpuolella painuu melko matalaksi. Vastaava sisäpuolen kaaren epämääräisyys on havaittavissa myös eteläisessä oviaukossa. Kaarien yläpuoliset osat ovat molemmissa aukoissa vanhan moninkertaisen laastin peitossa, joten niiden alkuperäisyyttä ei voi vielä todeta.

Pohjoinen oviaukko on eteläisen tavoin rakennettu suurikokoisen luonnonkivilaatan päälle. Pohjoispuolella luonnonkivilaatta on suoraseinäinen ja muodostaa selvän kynnyksen maanpintaan nähden. Eteläpuolella kynnyskivi jatkuu nykyisen maan pinnan tasolla myös rakennuksen ulkopuolelle. Tämä voi kertoa siitä, että pohjoispuolella maanpinta on ollut alkujaan oviaukon alapuolella – kuten myös kaivaushavainnot viittaavat – mutta eteläpuolella maanpinta olisi ollut jo alkujaan lähellä nykyistä.

Pohjoispielessä kivilaatan päällä on rikkoutuneen tiilipielen jäännökset. Tiilet on poistettu oviaukon umpeen muuraamisen yhteydessä, jolloin tiilien tilalle on muurattu aukon pohjalla olleet suurikokoiset kivet. Tässä muuraustyössä on rikkoutunut oviaukon alaosasta 3-4 tiilikertaa. On kuitenkin todennäköistä, että pieli on jatkunut puolen tiilen profiloitina kynnyksiveen saakka.

Oviaukon tiilistä suuri osa on vielä eriaikaisten laastikerrosten peitossa, joten kaikkia rakenteen tiiliä ei voida mitata. Mitattujen ja havaittujen tiilien joukossa on melko runsaasti n. 5-6 x 12 x 24 - 25 kokoisia tiiliä. Samanlaisia tiiliä on myös rakennuksen ullakko-osissa. Keskiaikaiseen rakenteeseen liittyvät pienikokoiset, mutta normaalipolttoiset, tiilet ovat harvinaisia. Pelkästään tiilien perusteella porttihuone saattaa ajoittua vasta 1600-luvullekin, mutta muu tutkimusaineisto tukenee vanhempaa ajoitusta.

Porttihuoneen rakennusarkeologisia tutkimuksia ei vielä vuoden 2003 aikana voitu kokonaan suorittaa, koska esimerkiksi rakenteiltaan erittäin rikkonaiselta vaikuttava länsiseinä on vielä laastikerroksien peitossa. Samoin rakennuksen juoksutiiliholvauksen mahdollinen alkuperäisyys selviää, mikäli pinnassa olevia laastikerroksia poistetaan. Yksi vielä avoin kysymys on myös porttihuoneen alkuperäisten ovien sijainti. Esimerkiksi pohjoisessa aukossa ei nyt ole havaittavissa selviä sarana- tai lukko-osia, mutta voidaan olettaa, että rakennus on ollut käyttöaikanaan suljettu ainakin yhdellä ovella, ehkä kahdella.

5. Yhteenveto tutkimuksista

Kahden viikon arkeologisten tutkimusten aikana saatiin keskiaikaisen porttihuoneen umpeen muurattu oviaukko avattua ja tutkittua. Myös tavoitteena ollut lattiapinnan koron lasku onnistui. Modernin laakakivilattian alta paljastui ainakin osittain alkuperäinen kivilattia, joka jätettiin paikalleen esiinkaivuun ja dokumentoinnin jälkeen.

Kaivausalue saatiin kaivettua pohjaan asti ja sen profiilit dokumentoitua. Alueelta löytyi kolme kivirakennetta, jotka saattavat olla jäänteitä porttihuoneen edustalla mahdollisesti olleesta kiveyksestä tai vastaavasta.

Osa kaivausalueen maakerroksista vaikutti maa-ainekseltaan sekoittuneilta, mutta löydöt eivät tue ainakaan modernia sekoittuneisuutta. Moderneja löytöjä löytyi aivan kaivausalueen pinnasta,

kiviaidan rakentamiseen liittyvästä täyttökerroksesta sekä porttihuoneen laakakivilattian alapuolisesta täyttökerroksesta.

Mielenkiintoisin yksittäinen löytö oli keskiaikainen brakteaatti, jossa oli kuvattuna kruunupäinen kasvokuva edestäpäin. Kyseistä rahatyyppeä on löyty 1300-luvulta 1500-luvulle asti. Muut löydöt olivat lähinnä rautanauvoja, lasin palasia sekä liitupiipun katkelmia.

Koska suurin osa kaivausalueen maakerroksista oli sekoittumattomia ja ehjiä, on myös tulevien hankkeiden, jotka sisältävät maan kaivamista porttihuoneen läheisyydessä, otettava huomioon arkeologiset näkökohdat. Vähimmäisvaatimuksena on kyseeseen tulevien hankkeiden arkeologinen valvonta, mutta mahdollisesti myös tarkempia arkeologisia tutkimuksia saatetaan tarvita.

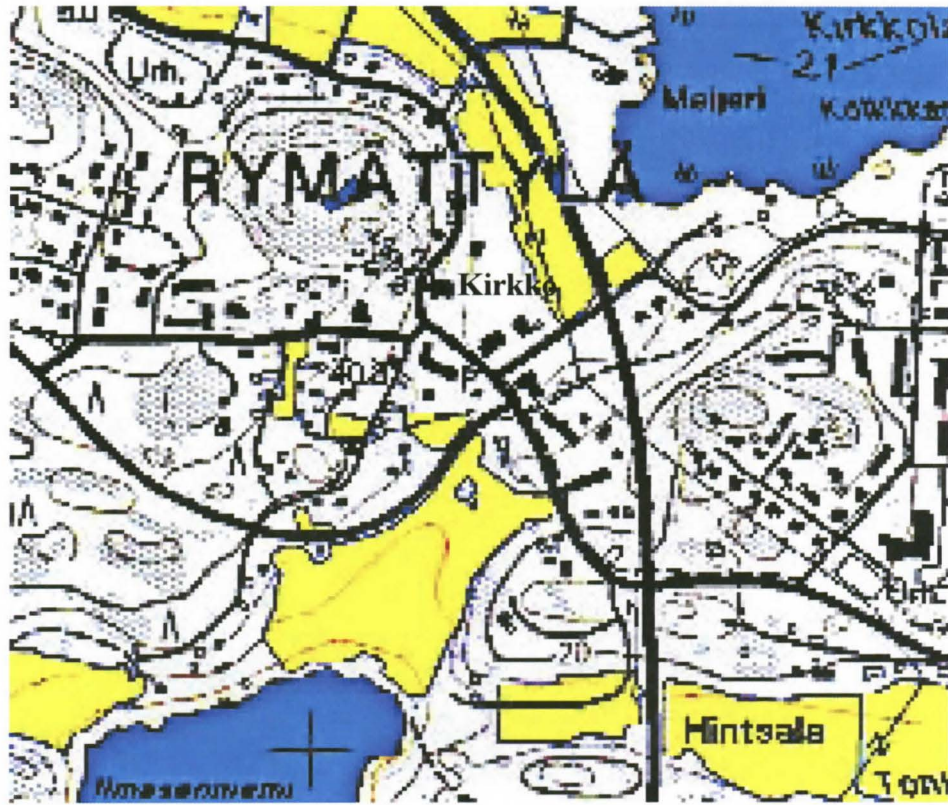
Turussa 25.11.2003

Huk Janne Hymylä

FT Kari Uotila

Liite 2

Kerros- ja rakennekuvaukset

TUNNUS	KUVAUS	SIJAINTI	MUUTA
K1001	Pintakerros. Humusmaista hiekkaista irtomaata.	Kaivausalueen pinta.	
K1002	Hiekka- / humuskerros, jossa paljon irtokiviä.	Kiviaidan vieressä.	Täyttökerros.
K1003	Paksu hiekkamainen kerros, jossa kiviä, laastia ja tiilimurskaa.	K1001:n alla.	.
K1004	Tumma hiekkamainen kerros. Joukossa tiilimurskaa.	K1003:n alla.	
K1005	Ohut hiekkakerros kaivausalueen SE-kulmassa.	K1004:n alla.	
K1006	Ohut sorakerrosläikkä kaivausalueen keskivaiheilla	K1003:n alla, K1004:n päällä.	
K1007	Ruskea hiekka- / sorakerros. Koko kaivausalueella.	K1008:n päällä.	Tasoitekerros.
K1008	Ohut, tumma, kulttuurikerros. Koko kaivausalueella.	K1007:n alla.	
K1009	Harmaa sora- / hiekkakerros.	K1008:n alla	
R1010	Kivirakenne, 8 kiveä.	K1009:ssä	
K1011	Punertava hiekka- / sorakerros.	K1009:n alla	
R1012	Pieni kivirakenne, 5 kiveä.	Porttihuoneen vieressä.	
K1013	Hiekkakerros porttihuoneen laattakivilattian alla.	R1014:n päällä.	Täyttö- / tasoitekerros.
R1014	Vanha kivilattia porttihuoneen sisällä.	K1013:n alla.	
R1015	Kivirakenne. Porttihuoneen perustuskivet.	Oviaukon alapuolella.	
K1016	Tumma, linssimäinen hiekkakerros.	E-profiilissa.	
R1017	Kivirakenne, 4 kiveä.	E-profiilissa.	
K1018	Vaalea hiekkakerros. Koko kaivausalueella.	K1029:n päällä.	Vaikutti luontaiselta.
K1019	Nokikerros.	Kaivausalueen N-puolella.	
R1020	Kivirakenne, 11 kiveä.	Oviaukon N-puolella.	
K1021	Kova hiekka- / sorakerros.	R1014:n välissä ja alla.	
K1022	Irtonainen hiekka- / sorakerros.	K1021:n alla.	
Ku1023	Kuoppa, jossa tummaa hiekkaa, kiviä ja tiilen paloja.	K1018:ssa.	
K1024	Öljysora kaivausalueen NW-kulman pinnassa.	N- ja W-profiileissa.	
R1025	Kivirakenne, 2 kiveä.	N-profiilissa.	
K1026	Vaalea hiekkakerros. Koko kaivausalueella.	K1029:n päällä.	Samaa kuin K1018.
K1027	Humusmainen hiekkakerros.	N-profiilissa.	Kiviaidan täyttökerros.
K1028	Tumma sorakerros. Linssinä vaaleassa hiekkakerroksessa.	K1018:n ja K1026:n välissä.	
K1029	Vaaleanharmaa silttisavikerros.	Kaivausalueen pohja.	Luontainen.
K1030	Harmaa paksu hiekka- / sorakerros.	W-profiilissa.	K1003 + K1004.
K1031	Sorakerros.	K1024:n alla.	Täyttökerros.

ID	Alanro	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	PVM	Vuosi	Tyyppi	Koko
125 323	1	Rymättylä	Rymättylän kirkon porttihuone	Yleiskuva porttihuoneesta.		NE	JH	14.8.	2003	mv	kino
125 323	2	Rymättylä	Rymättylän kirkon porttihuone	Yleiskuva porttihuoneesta.		N	JH	14.8.	2003	mv	kino
125 323	3	Rymättylä	Rymättylän kirkon porttihuone	Yleiskuva Rymättylän kirkosta ja porttihuoneesta.		NW	JH	14.8.	2003	mv	kino
125 323	4	Rymättylä	Rymättylän kirkon porttihuone	Yleiskuva porttihuoneesta.		NW	JH	14.8.	2003	mv	kino
125 323	5	Rymättylä	Rymättylän kirkon porttihuone	Yleiskuva porttihuoneesta.		W	JH	14.8.	2003	mv	kino
125 323	6	Rymättylä	Rymättylän kirkon porttihuone	Yleiskuva porttihuoneesta.		SW	JH	14.8.	2003	mv	kino
125 323	7	Rymättylä	Rymättylän kirkon porttihuone	Yleiskuva porttihuoneesta.		S	JH	14.8.	2003	mv	kino
125 323	8	Rymättylä	Rymättylän kirkon porttihuone	Yleiskuva porttihuoneesta.		E	JH	14.8.	2003	mv	kino
125 323	9	Rymättylä	Rymättylän kirkon porttihuone	Yleiskuva porttihuoneesta.		NE	JH	14.8.	2003	mv	kino
125 323	10	Rymättylä	Rymättylän kirkon porttihuone	Porttihuoneen eteläinen sisäänkäynti.		S	JH	14.8.	2003	mv	kino
125 323	11	Rymättylä	Rymättylän kirkon porttihuone	Porttihuoneen sisäpuoli ennen tutkimuksia.		S	JH	14.8.	2003	mv	kino
125 323	12	Rymättylä	Rymättylän kirkon porttihuone	Kaivausalueen ensimmäinen vaihe, yleiskuva.		NW	JH	27.8.	2003	mv	kino
125 323	13	Rymättylä	Rymättylän kirkon porttihuone	Kaivausalueen ensimmäinen vaihe.		N	JH	27.8.	2003	mv	kino
125 323	14	Rymättylä	Rymättylän kirkon porttihuone	Kaivausalueen ensimmäinen vaihe.		W	JH	27.8.	2003	mv	kino
125 323	15	Rymättylä	Rymättylän kirkon porttihuone	R1010		Ylhäältä	JH	27.8.	2003	mv	kino

ID	Alanro	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	PVM	Vuosi	Tyyppi	Koko
125 323	16	Rymättylä	Rymättylän kirkon porttihuone	Kaivausalueen ensimmäinen vaihe valmiina.		Ylhäältä	JH	11.9.	2003	mv	kino
125 323	17	Rymättylä	Rymättylän kirkon porttihuone	Kaivausalueen ensimmäinen vaihe valmiina.		Ylhäältä	JH	11.9.	2003	mv	kino
125 323	18	Rymättylä	Rymättylän kirkon porttihuone	Oviaukon alaosa, kynnyskivi ja perustuskivet.	Kynnyskiven yläpuoliset suurehkot kivet uudempia.	S	JH	11.9.	2003	mv	kino
125 323	19	Rymättylä	Rymättylän kirkon porttihuone	R1014	Porttihuoneen vanhempi kivilattia.	S	MK	12.9.	2003	mv	kino
125 323	20	Rymättylä	Rymättylän kirkon porttihuone	R1014	Porttihuoneen vanhempi kivilattia.	SW	MK	12.9.	2003	mv	kino
125 323	21	Rymättylä	Rymättylän kirkon porttihuone	R1014	Porttihuoneen vanhempi kivilattia.	S	MK	12.9.	2003	mv	kino
125 323	22	Rymättylä	Rymättylän kirkon porttihuone	R1014	Porttihuoneen vanhempi kivilattia.	N	MK	12.9.	2003	mv	kino
125 323	23	Rymättylä	Rymättylän kirkon porttihuone	R1014	Porttihuoneen vanhempi kivilattia.	N	MK	12.9.	2003	mv	kino
125 323	24	Rymättylä	Rymättylän kirkon porttihuone	E-profiili.		W	JH	12.9.	2003	mv	kino
125 323	25	Rymättylä	Rymättylän kirkon porttihuone	Pohjoinen oviaukko, purkukuva.		S	JH	15.9.	2003	mv	kino
125 323	26	Rymättylä	Rymättylän kirkon porttihuone	Porttihuone sisältä oviaukon avaamisen jälkeen.		S	JH	15.9.	2003	mv	kino
125 323	27	Rymättylä	Rymättylän kirkon porttihuone	R1020		S	MK	16.9.	2003	mv	kino
125 323	28	Rymättylä	Rymättylän kirkon porttihuone	Avattu oviaukko kynnyskivineen.		N	MK	16.9.	2003	mv	kino
125 323	29	Rymättylä	Rymättylän kirkon porttihuone	Ku1023		N	MK	16.9.	2003	mv	kino
125 323	30	Rymättylä	Rymättylän kirkon porttihuone	N-profiili.		S	JH	19.9.	2003	mv	kino

ID	Alanro	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	PVM	Vuosi	Tyyppi	Koko
125 323	31	Rymättylä	Rymättylän kirkon porttihuone	W-profiili 1/2		S	JH	22.9.	2003	mv	kino
125 323	32	Rymättylä	Rymättylän kirkon porttihuone	W-profiili 2/2		S	JH	22.9.	2003	mv	kino
125 323	33	Rymättylä	Rymättylän kirkon porttihuone	W-profiili ja N-profiili		S	JH	22.9.	2003	mv	kino
125 323	34	Rymättylä	Rymättylän kirkon porttihuone	Yleiskuva porttihuoneesta		N	JH	22.9.	2003	mv	kino

Liite 4 Löytöluettelo

Rymättylä 2003

KM 2003104

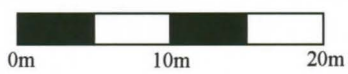
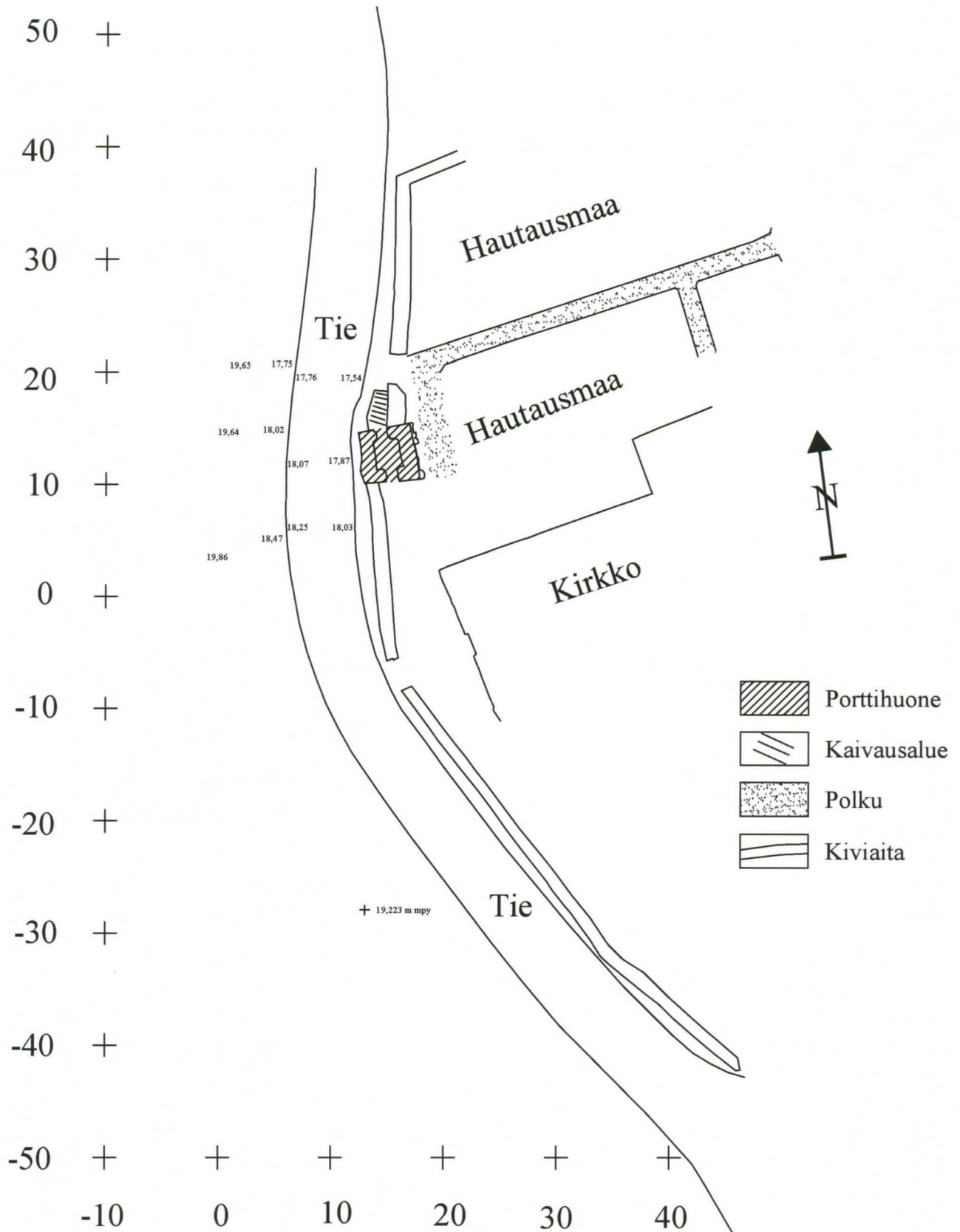
KM	Alanro	Kerros	Laji	Materiaali	Kuvaus	Kpl	Mitat mm	Paino g	Muuta
2003104	1	K1004	raha	hopea	Brakteaatti, jossa kruunupäinen kasvokuva. Ei täysin ehjä.	1	Halkaisija 12	1	Tyyppiä lyöty 1300-1500 -l.
2003104	2	K1013	neula	pronssi	Pieni nuppipäinen pronssineula.	1	Pit. 20, halk. 1	1	
2003104	3	K1003	nappi	rauta	Mahdollinen nappi, jossa kaksi rautalevykerrosta ja langan kiinnitysputki	1	Halk. 16, paksuus 5	1	
2003104	4	K1003	rautanaula	rauta	Rautanauloja ja niiden katkelmia sekä yksi hevosenkengän naula.	31	Pituus 5-75	202	
2003104	5	K1004	rautanaula	rauta	Takonauvoja ja niiden katkelmia	5	Pituus 8-85	35	
2003104	6	K1006	rautanaula	rauta	Takonauvoja	2	Pituus 32 ja 42	27	
2003104	7	K1006	hela	rauta	Rautaesine, jossa varsi ja soikea pää.	1	Pit. 22, soikean osan lev. 15	2	
2003104	8	K1009	rautanaula	rauta	Takonauvojen katkelmia ja hevosenkengän naula.	3	Pit. 10-17	20	
2003104	9	K1013	niitti	rauta	Niittejä tai nastoja sekä niiden kantoja.	5	Kantojen halk. 10-15	8	

KM	Alanro	Kerros	Laji	Materiaali	Kuvaus	Kpl	Mitat mm	Paino g	Muuta
2003104	10	K1013	rautanaula	rauta	Takonauvoja ja niiden katkelmia sekä yksi mahdollinen hevosenkengän naula.	4	Pit. 30-155, halk. 7-15	354	
2003104	11	K1021	rautanaula	rauta	Takonauvoja ja niiden katkelmia.	15	Pit. 17-110	218	
2003104	12	K1003	liitupiippu	valkosavi	Liitupiippujen varsien katkelmia.	3	Pit. 12-27, halk. 6-8. Reikien halkaisijat n. 1	4	
2003104	13	K1003	liitupiippu	punasavi	Mahdollinen liitupiipun katkelma.	1	Pit. 4, halk. 14	1	
2003104	14	K1003	lasipullo	lasi	Tummiä lasipullon paloja.	2	Lasipullon pohjan halk. n. 75	82	
2003104	15	K1003	tasolasi	lasi	Tummiä tasolasin palasia.	3		2	
2003104	16	K1003	pii	pii	Kolmiomainen piisiru	1	7 x 18 x 28	3	
2003104	17	K1004	pii	pii	Piisiru.	1	8 x 13 x 26	3	
2003104	18	K1003	luu	luu	Palamattomia luun paloja.	5		8	
2003104	19	K1004	luu	luu	Palamattoman luun paloja.	6		29	
2003104	20	K1006	luu	luu	Palamattoman luun pala.	1		6	

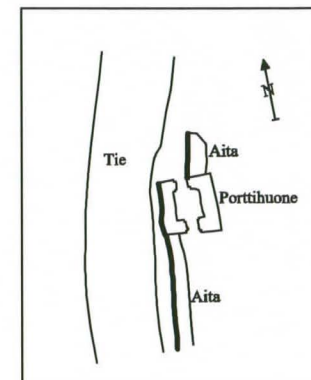
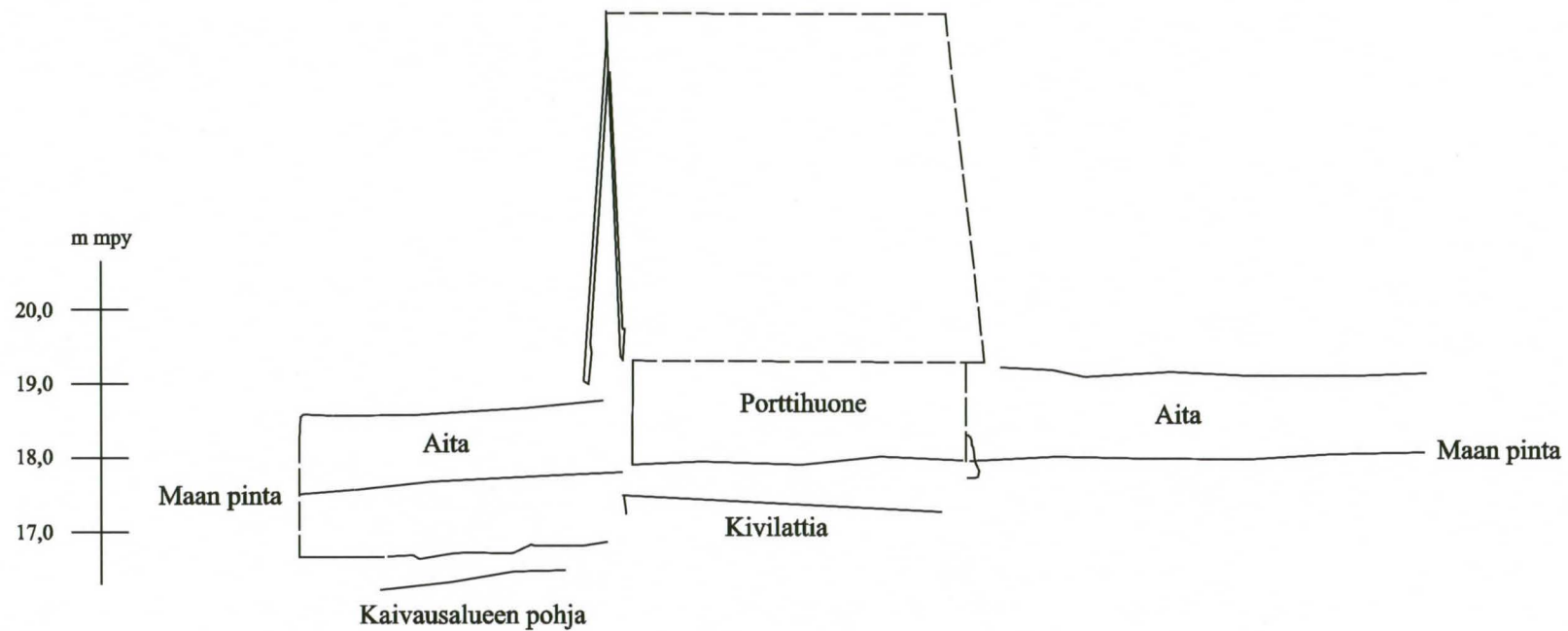
LIITE 5

Karttaluettelo

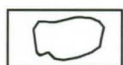
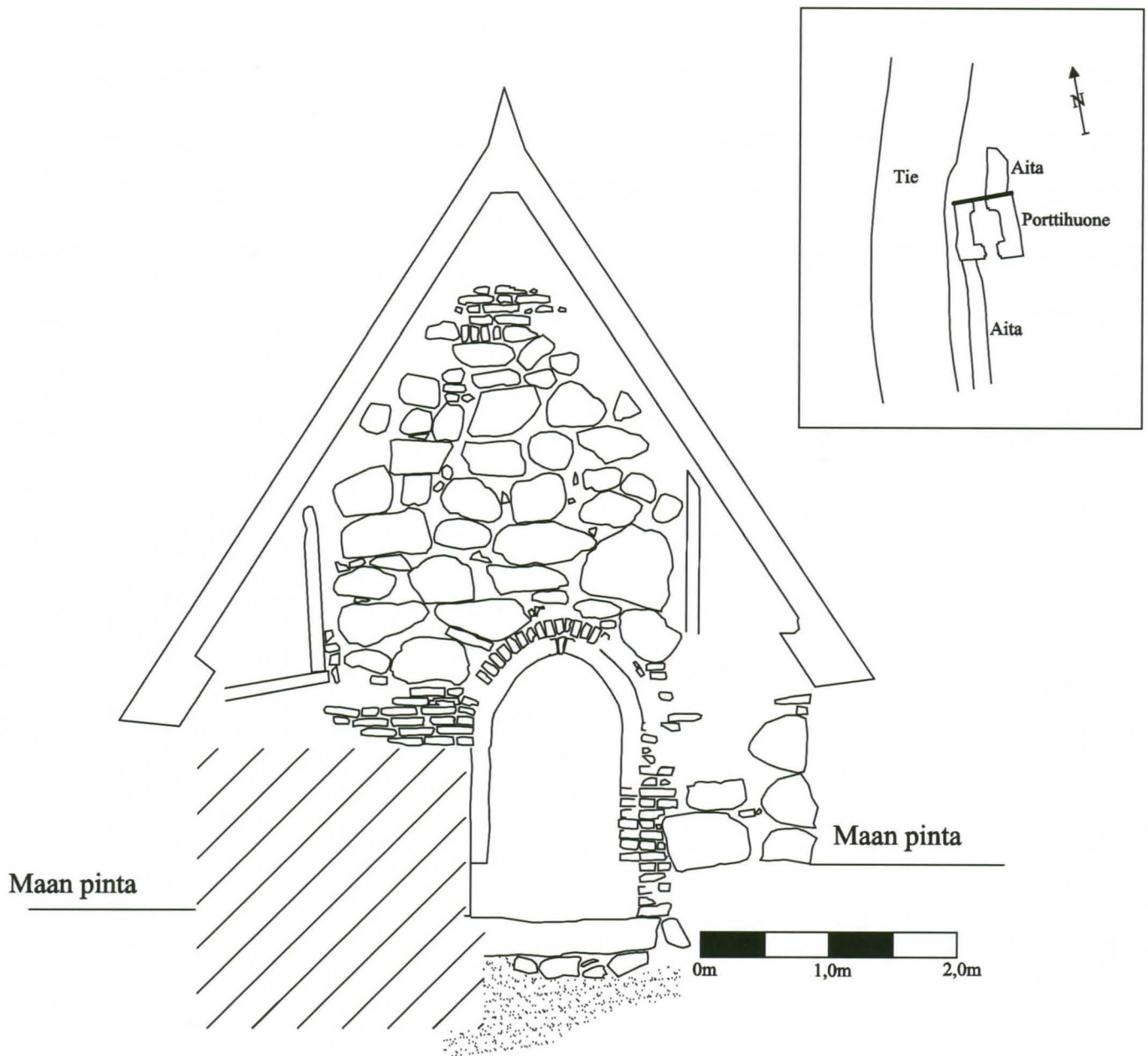
Kartta 1	Yleiskartta	Mk 1:500
Kartta 2	Poikkileikkaus lännestä	Mk 1:100
Kartta 3	Pohjoisfasadi	Mk 1:50
Kartta 4	E-profiili	Mk 1:10
Kartta 5	N-profiili	Mk 1:20
Kartta 6	W-profiili	Mk 1:20
Kartta 7	Porttihuone tasossa	Mk 1:50
Kartta 8	R1010 ja R1020	Mk 1:20
Kartta 9	R1012	Mk 1:20
Kartta 10	Ku1023	Mk 1:20

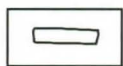
RYMÄTTYLÄ Porttihuone Janne Hymylä 2003	Yleiskartta Mk 1:500
Mittausdokumentointi Janne Hymylä ja Markus Kivistö 2003	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI
	Kartta 1

RYMÄTTYLÄ Porttihuone Janne Hymylä 2003	Poikkileikkaus lännestä Mk 1:100
Mittausdokumentointi Janne Hymylä ja Markus Kivistö 2003	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI Kartta 2

Kivi

Tiili

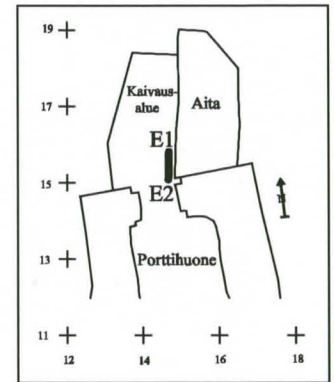
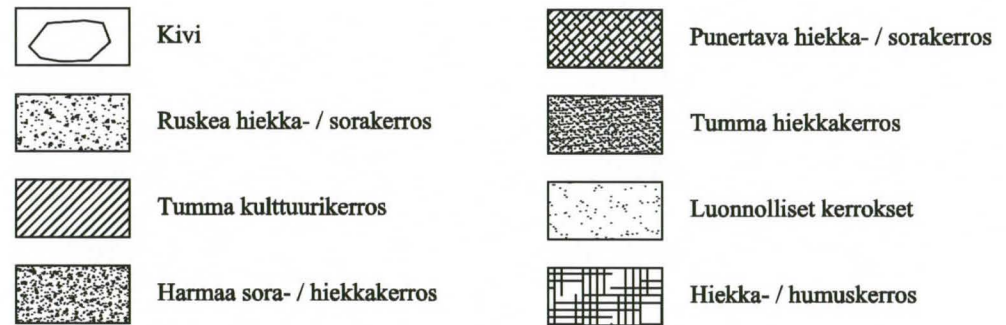
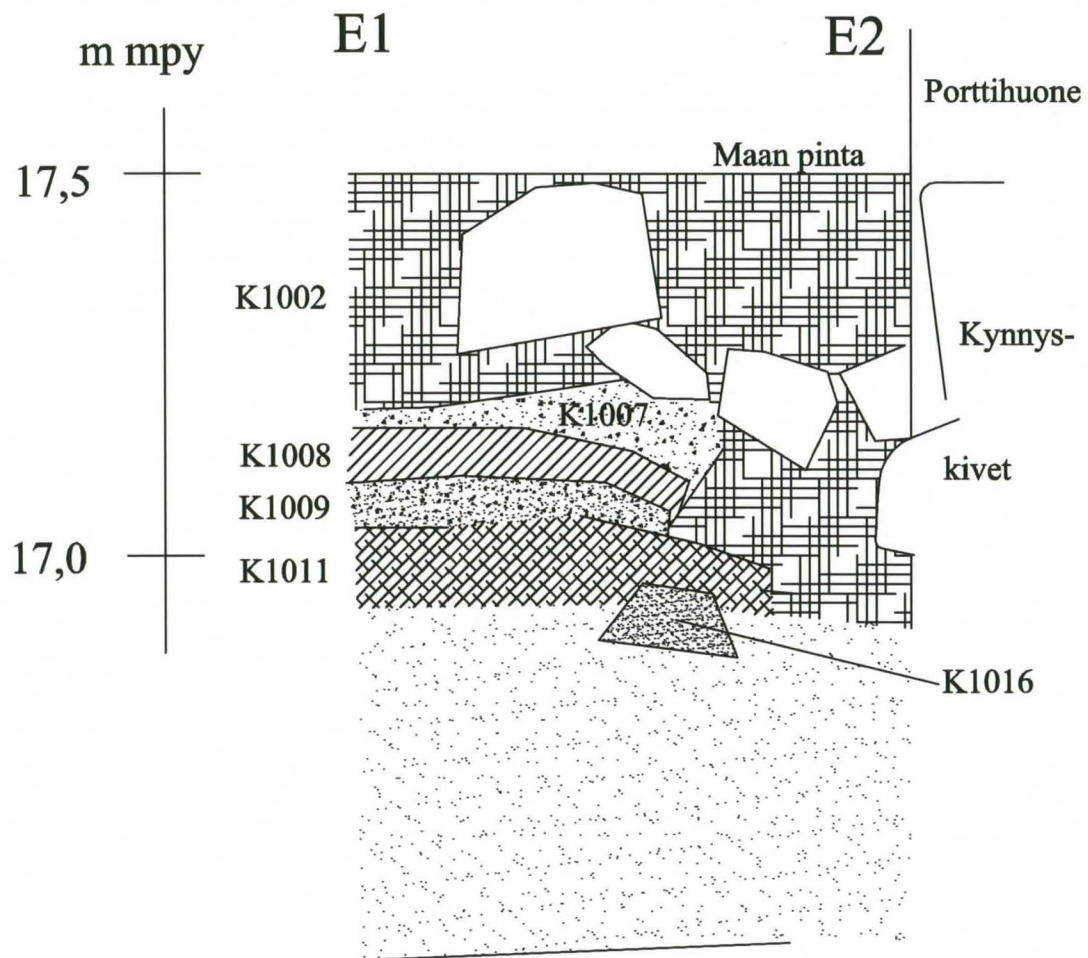

Vaalea hiekka

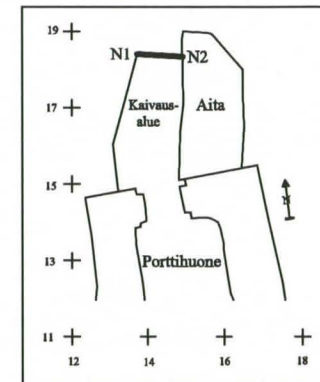
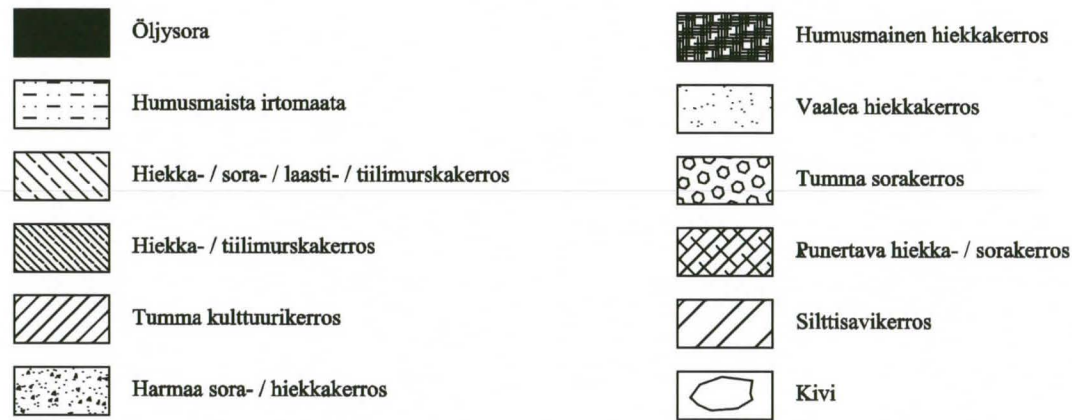
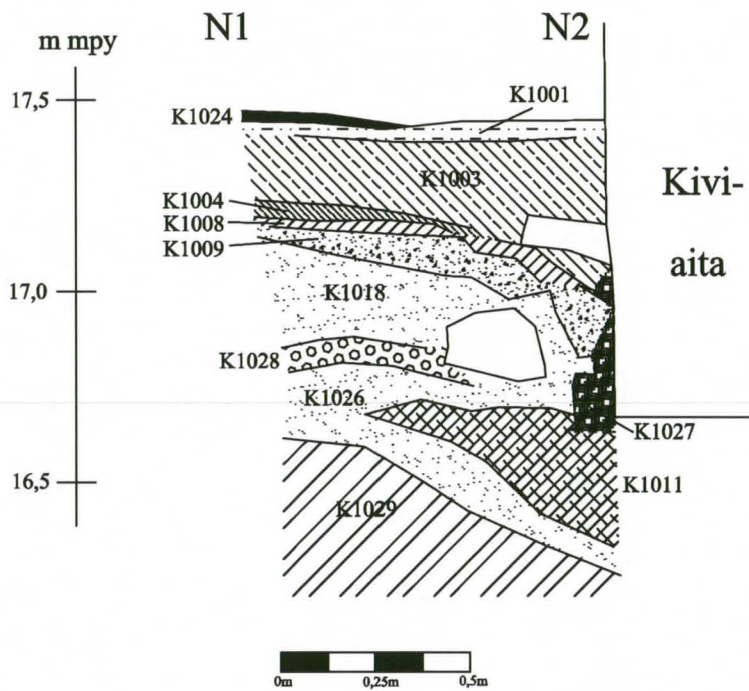

Kiviaita

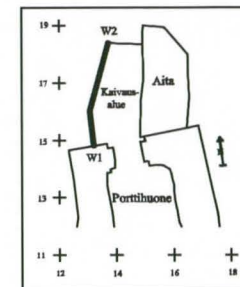
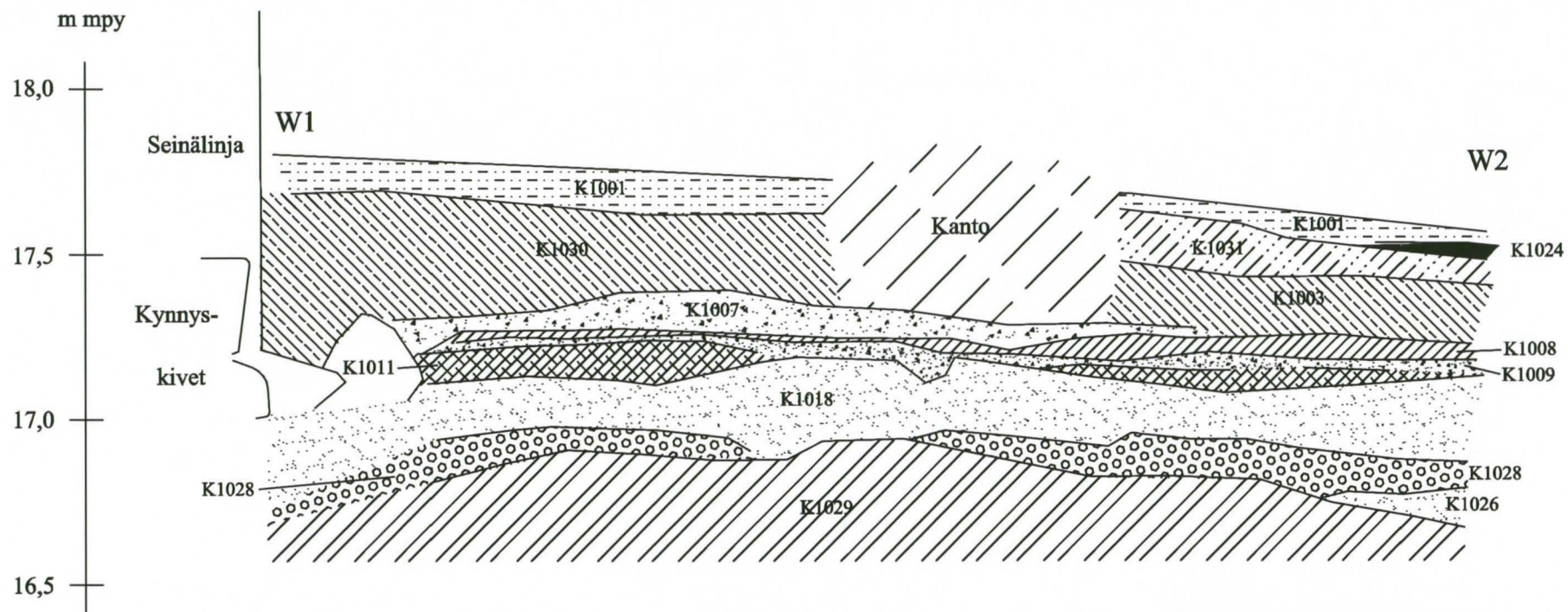
<p>RYMÄTTYLÄ Porttihuone Janne Hymylä 2003</p>	<p>Pohjoisfasadi Mk 1:50</p>
<p>Mittausdokumentointi Janne Hymylä ja Markus Kivistö 2003</p>	<p>MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI Kartta 3</p>

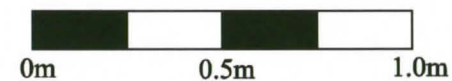
RYMÄTTYLÄ Porttihuone Janne Hymylä 2003	E-profili Mk 1:10
Mittausdokumentointi Janne Hymylä ja Markus Kivistö 2003	MUSBOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI
	Kartta 4

RYMÄTTYLÄ Porttihuone Janne Hymylä 2003	N-profiili Mk 1:20
Mittausdokumentointi Janne Hymylä ja Markus Kivistö 2003	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI Kartta 5

	Humusmaista irtomaata		Punertava hiekka- / sorakerros
	Öljysora		Vaalea hiekkakerros
	Täyttösorakerros		Tumma sorakerros
	Hiekka- / kivi- / tiilimurskakerros		Silttisavi
	Ruskea hiekka- / sorakerros		Kanto
	Tumma kulttuurikerros		Kivi
	Harmaa sora- / hiekkakerros		

RYMÄTTYLÄ Porttihuone Janne Hymylä 2003	W-profiili Mk 1:20
Mittausdokumentointi Janne Hymylä ja Markus Kivistö 2003	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI Kartta 6

<p>RYMÄTTYLÄ Porttihuone Janne Hymylä 2003</p>	<p>Porttihuone tasossa Mk 1:50</p>
<p>Mittausdokumentointi Janne Hymylä ja Markus Kivistö 2003</p>	<p>MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI Kartta 7</p>

Kaivausalue

Kiviaita

K1009

K1009

Porttihuone

16.0 +

15.5 +

15.0 +

14.5 +

14.0 +

13.5 +

13.0

+

13.5

+

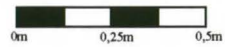
14.0

+

14.5

17.46

17.48

RYMÄTTYLÄ

Porttihuone

Janne Hymylä 2003

Mittausdokumentointi

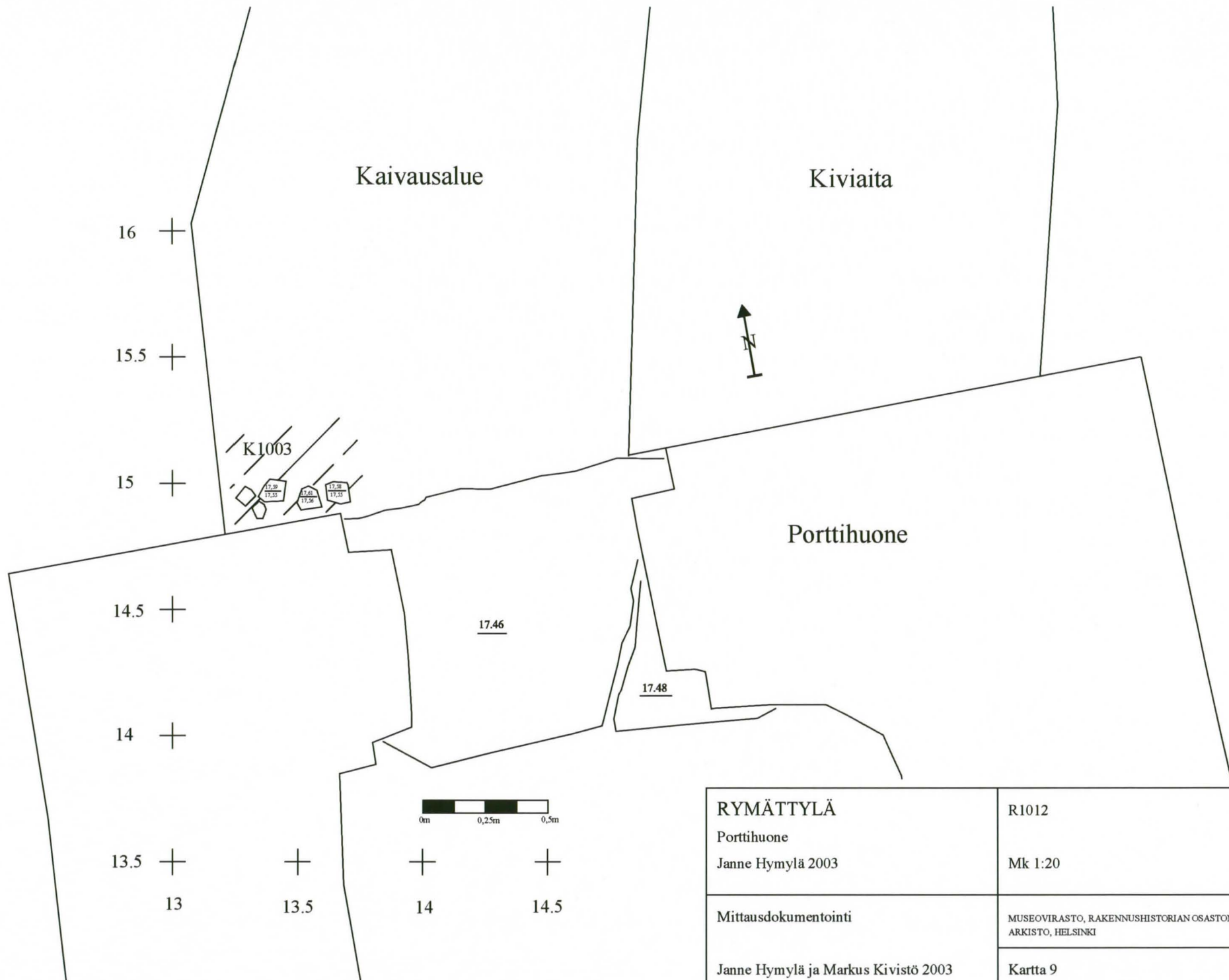
Janne Hymylä ja Markus Kivistö 2003

R1010 ja R1020

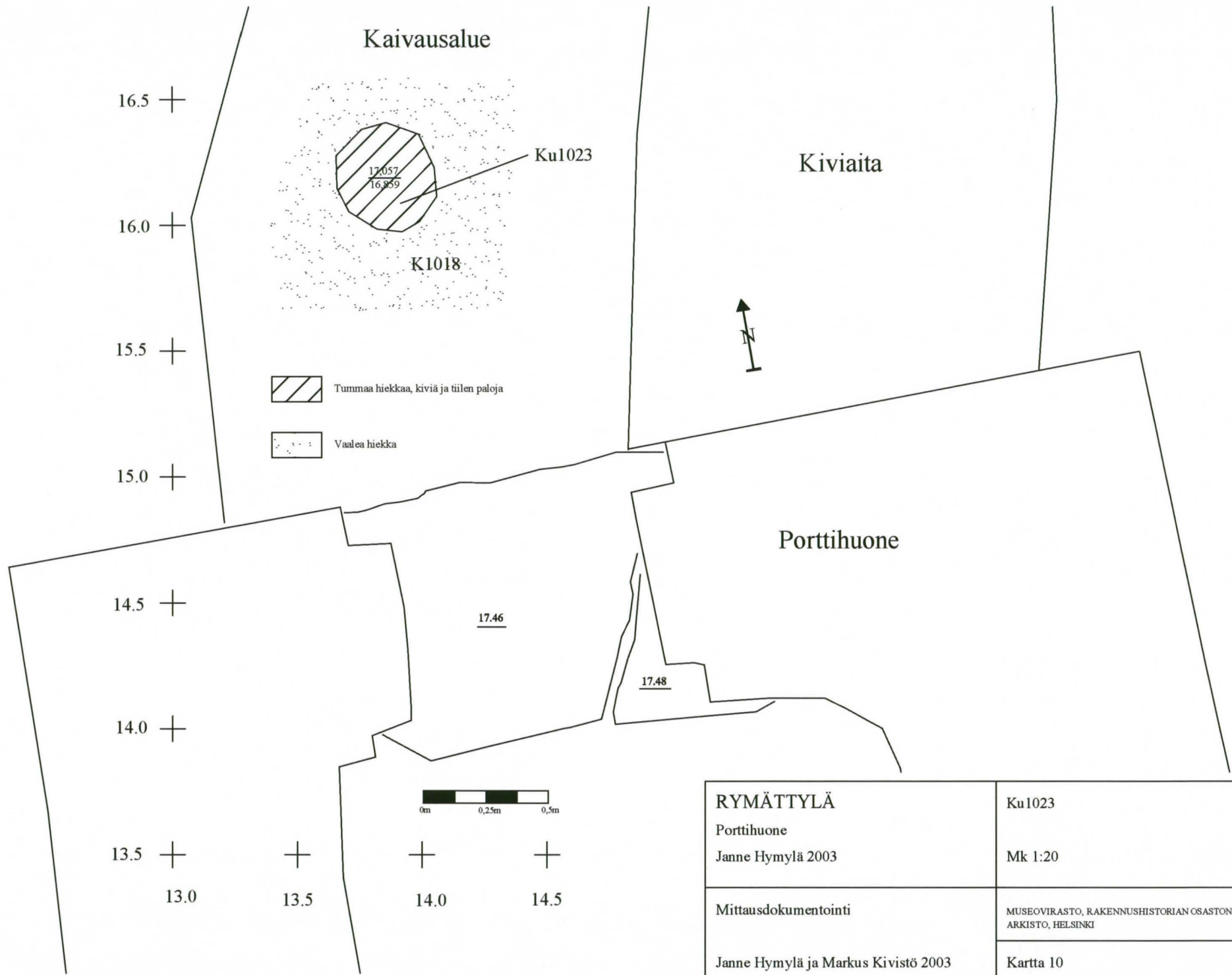
Mk 1:20

MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON
ARKISTO, HELSINKI

Kartta 8

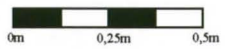

RYMÄTTYLÄ Porttihuone Janne Hymylä 2003	R1012 Mk 1:20
Mittausdokumentointi	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI
Janne Hymylä ja Markus Kivistö 2003	Kartta 9

 Tummaa hiekkaa, kiviä ja tiilen paloja

 Vaalea hiekka

RYMÄTTYLÄ Porttihuone Janne Hymylä 2003	Ku1023 Mk 1:20
Mittausdokumentointi	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI
Janne Hymylä ja Markus Kivistö 2003	Kartta 10

